

ACTA ROVENII Vertaling der hoofdstukken 19 – 26.

Zie *AAU* 4 (1877) , p.442 vv voor de Latijnse transcriptie van hoofdstuk 19 t/m 26. De bewerker Hilhorst had deze destijds niet meer voorzien van een Nederlandse vertaling. Deze transcriptie is in 2008 alsnog vertaald door Gerard Bartelink.

Hoofdstuk 19. Inkomsten van het kapittel en cijnsen die door de administrateurs geïnd moeten worden

Op de derde dag na Pinksteren beginnen de nieuw aangewezen administrateurs officiëel met hun werkzaamheden. Op die dag verzamelen de pachters van het Kapittel zich voor hen op een zogenaamde 'Hofdag'. Heeft iemand een probleem, dan legt hij dat voor. De horigen erkennen hun horigheid door een klein muntje te betalen. Heeft iemand zich opnieuw als horige aan het Kapittel onderworpen, dan wordt hem doorgaans gegund dat een van zijn kinderen daarvan gevrijwaard wordt. De naam van dat kind zal te zijner tijd bekend gemaakt worden. Aan ieder van de administrateurs komt op grond daarvan een halve kruik wijn toe.

Op diezelfde derde dag na Pinksteren zijn de volgende pachters gehouden cijns te betalen:

Hendrikink in Lemselo 10 Leuvensen (Lovenschen, Leuvense munten), maakt 3 stuivers en 5 plakken (een plak is een klein koperen muntstuk).

Rovink in Deurningen 10 Leuvensen, maakt 3 stuivers en 5 plakken.

Wesselink in Deurningen 7 Leuvensen, maakt 2 stuivers en 10 plakken.

Reinink in Deurningen 5 Leuvensen, maakt 1 stuiver en 10 plakken. Deze cijns komt de boeren toe.

Rouwhof in Hasselo 8 Leuvensen, maakt 2 stuivers en 10 plakken.

Luveldink in Hasselo, 5 Leuvensen, maakt 1 stuiver en 10 plakken.

Deze cijnsen zijn voor de administrateurs bestemd, behalve de cijns van Reinink in Deurningen, die de boeren als vergoeding krijgen.

Op dezelfde dag moeten de volgende erven de belasting over de koeien - in de volksmond 'koegeld' - betalen.

Hendrikink in Lemselo 15 kromstaarten, maakt 12 stuivers.

Geerdink in Dulder 15 kromstaarten, maakt 12 stuivers.

Rovink in Deurningen 8 kromstaarten, maakt 6 stuivers.

Wesselink in Deurningen 8 kromstaarten, maakt 6 stuivers.

Reinink in Deurningen 8 kromstaarten, maakt 6 stuivers.

Luveldink in Deurningen 15 kromstaarten, maakt 12 stuivers

Abrahamink in Lemselo (Agelo?) 15 kromstaarten, maakt 12 stuivers.

Engelbertink in Tubbergen 15 kromstaarten, maakt 12 stuivers.

Egbertink in Albergen 15 kromstaarten, maakt 12 stuivers.

Hampsink in Lemselo 15 kromstaarten, maakt 12 stuivers.

Bergman in Lemselo 9 kromstaarten, maakt 7 stuivers.

Meijerman in De Lutte 15 kromstaarten, maakt 12 stuivers.

Egbertink in De Lutte 8 kromstaarten, maakt 6 stuivers.

Morsch in De Lutte 12 kromstaarten, maakt 9 stuivers.

Klein-Bavel in De Lutte 15 kromstaarten, maakt 12 stuivers.

Wilbertink in Woolde 8 kromstaarten, maakt 6 stuivers.

Berghuis (Berrichhuys) 8 kromstaarten, maakt 6 stuivers.
Leschink in Volthe 8 kromstaarten, maakt 6 stuivers.
Ensink (Ansmanninck) in Volthe 15 kromstaarten, maakt 12 stuivers.
Rirink (Riderinck) in Driene 15 kromstaarten, maakt 12 stuivers.
Zwederink in Losser 8 kromstaarten, maakt 6 stuivers.
Wesselink in Deurningen 8 kromstaarten, maakt 6 stuivers.
Reinink in Deurningen 8 kromstaarten, maakt 8 stuivers.
Borink in Deurningen 8 kromstaarten, maakt 8 stuivers.
Van deze belasting over de koeien komen de Drost van Twente op de geboortedag van Sint Jan de Doper vijf goudgulden toe. De rest is voor de administrateurs.
Vrielink in Gammelke 8 kromstaarten, dat maakt 6 stuivers.
Vrielink in Rossum is niets verschuldigd en is toch horig.
Ensink in Volthe 15 kromstaarten.

De cijns van de eerwaarde heer deken en het Kapittel op het feest van de geboorte van de Heilige Maagd Maria (Maria Geboorte, 8 sept.), te voldoen op straffe van een dubbele boete.
Het klooster in Oldenzaal 2 Leuvensen, maakt 1 blank (een blank is een munt ter waarde van zes duiten).
Uit het erf Grevinckhof enz. 3 Leuvensen, maakt 1 stuiver.
Uit het erf van de weduwe van Joris van Delden 5 Leuvensen, maakt 1 3/4 stuiver.
Uit het huis van Otto Lubbert, nu van raadsheer Bork 3 Leuvensen, maakt 1 stuiver.
Uit het huis van Johan Snysink Schoelapper naast het huis van Bork 2 Leuvensen, maakt 1 blank.
Uit het huis van Johan Wijntjes 4 Leuvensen, maakt 1 stuiver en 4 penningen.
Uit het andere huis van Johan Wijntjes naast het voorafgaande 3 Leuvensen, maakt 1 stuiver.
Uit het huis van Johan Hampsink, nu van zijn weduwe, en van Johan Fransen 4 Leuvensen, maakt 1 1/4 stuiver.
Uit het huis van de weduwe van Lambert Hannink 2 Leuvensen, maakt 1 blank.
Uit het huis van Lucas Gelink 3 Leuvensen, maakt 1 stuiver.
De weduwe van Rudolf Helmich uit Nijenburg 3 stuivers en 3 plakken.

De cijns die op de vigilie van Sint Andreas moet worden voldaan.

Leschink in Volthe 5 grossen, maakt 3 pond of 16 stuivers.
Hampsink in Lemselo 20 kromstaarten, maakt 3 pond of 16 stuivers.
Wesselink in Deurningen 15 Leuvensen, maakt 5 stuivers.
Rovink in Deurningen 5 grossen, maakt 3 pond of 16 stuivers.
Reinink in Deurningen: 8 Leuvensen 3 stuivers 3 plakken.
Deze cijns valt toe aan de pachters.
Luveldink in Hasselo 20 Leuvensen, maakt 6 stuivers en 10 plakken.
De proost geeft 6 1/2 grossen, dat maakt 21 stuiver en 5 plakken.

Neem er nota van dat Geerdink in Dulder gehouden is omtrent deze tijd (nl. het vigilie van Andreas) 16 stuiver te betalen die apart gehouden worden om aan de abdis van Velden de jaarlijkse cijns van 8 schellingen te voldoen die het Kapittel haar verschuldigd is.
Bovengenoemde cijnsen behoren tot het vaste corps van de prebenden en worden daags voor Kerstmis als 'offergeldt' verdeeld. (sexta decimis sextadecima pars...?).

En er komen bij deze twee cijnsen nog twee gereserveerde jachtterreinen (warandiae) uit Meijerink en één jachtgebied uit de hofstede Westerik in Berghuizen, wanneer de eikels volgroeid zijn. Deze jachtterreinen worden uitsluitend onder de kanunniken verdeeld.

Van de voorafgaande cijns worden 8 Leuvensen aan de pachters gegeven, te betalen door Reinink. Doorgaans worden ze aan de armen geschonken.

De cijns die het Kapittel toekomt, vervalt op de vigilie van Sint Thomas. Deze is bestemd voor de presentiegelden samen met drie jachtterreinen, wanneer de eikels volgroeid zijn, in De Lutte, één uit het goed van Dalhuis, één uit Morsch en Schuur en één uit het erf Egbertink in Nederhoorne. Gewoonlijk worden ze als 'offergeldt' aan de vicarissen gegeven.

Uit de tuin van Peter Verheiden 17 stuivers. De eigendom daarvan is naderhand verdeeld. Nu behoort de ene helft toe aan Egbert Alink en de andere aan Berend Alink en Kist Weernink.

Uit het huis van Gerb. (Gerben?) Meissen de Wieldraaier 17 stuivers.

Uit het huis van de eerwaarde heer Van Deventer dat naast het voornoemde gelegen is 1 blank.

Uit het huis van de vicarie van het Heilig Kruis 6 grossen oftewel 19 stuivers 3 plakken.

Uit het huis van Wijnhof, nu Rode, in Brandlecht, 3 grossen oftewel 9 stuivers 9 plakken.

Veldhof in Wierden 19 stuivers 3 plakken.

Onder deze cijns vallen ook tuinen of kleine prebendenakkers - in de volksmond 'proevenakkers', wanneer deze door de dood of de afwezigheid van de bezitters braak liggen.

De cijns die bij de Voetenwassing op Witte Donderdag moet worden voldaan.

Leerkotte, 9 gosseler, maakt 4 stuivers en 17 plakken (Een gosseler is ongeveer een halve stuiver).

De erfgenamen van Anton Muller 9 gosseler, maakt 4 stuivers en 17 plakken.

Arend van Losser 7 stuivers.

Uit Westerik 17 gosseler, oftewel 5 stuivers.

Uit het huis van Egbert Hampsink, nu van Ursula Witrok, 17 gosseler oftewel 7 stuivers.

Deze cijnsen worden nu, evenals de bovengenoemde, verdeeld als 'offergeldt'. Men meent evenwel dat ze vroeger gewoonlijk op Witte Donderdag aan de armen gegeven werden samen met de 3 goudgulden die het Kapittel doorgaans uit Bunkermaat bij Zwolle ontvangt.

Los van deze cijnsen staat dat de eerwaarde heer Herink jaarlijks omtrent het Kerstfeest 6 daalders aan het Kapittel verschuldigd is krachtens een aangegane verplichting, vastgelegd in een van de gezegelde stukken van het Kapittel. Ook dit geld wordt gewoonlijk als Kerstgeld verdeeld.

Verder is Christien van Aken het Kapittel jaarlijks drie daalders en drie stuivers verschuldigd. Deze worden eveneens verdeeld zoals de andere bovengenoemde. Een gezegeld document hierover is in het bezit van het Kapittel.

Hoofdstuk 20. De Kerstgelden worden tegenwoordig als volgt ingezameld.

Uit de tuin van het Klooster in Oldenzaal 10 plakken.

Uit het erf Gruunhof 1 stuiver.

Uit het erf van Joris van Delden 25 plakken.

Uit het erf van Otto Lubbert 1 stuiver.

Uit het erf van Hendrik Drinelken 10 plakken.

Uit het erf van Lambert Gronhair 20 plakken.

Uit het erf van Bertold ter Westrik 1 stuiver.

Door Kiewits is verschuldigd 20 plakken.
Door Johan Hannink 10 plakken.
Door Geert Reimelink 1 stuiver.
Door Arnold Herik vanwege Nijsbrecht 3 stuivers en 3 plakken.
Door dezelfde vanwege de tuin Op de Woerd ('op die Woorht') 3 stuivers en 3 plakken.
Door de proost uit de cijns van de heilige Andreas 21 stuivers en 5 plakken.
Uit het huis van Johan van Deventer 13 stuivers en 3 plakken.
Uit het huis van de vicarie van het Heilig kruis 19 stuivers en 3 plakken.
Uit het huis van Melchior Wijnhof 9 stuivers en 9 plakken.
Door Cecilia Kuitenbrouwer vanwege twee tuinen 'bij die Woorht' 6 stuivers.
Door Johan Hanenberg vanwege een tuin 'bij die Woorht' 3 stuivers.
Door Lesscher in Volthe 16 stuivers.
Door Hampsink in Lemselo 16 stuivers.
Door Wesselink in Deurningen 5 stuivers.
Door Rovink in Deurningen 16 stuivers.
Door Luveldink in Hasselo 6 stuivers en 10 plakken.
Door Leerkotte 9 gosseler, maakt 5 stuivers.
Door Anton Muller 9 gosseler, maakt 5 stuivers.
Door Ursula Witrok 7 stuivers.
Door Christien van Aken ofwel uit het huis 'die witte gevel' 4 daalders verminderd met 7 1/2 stuivers.
Door de eerwaarde heer Johan Herink 6 daalders.
Bovendien zijn uit nog enkele andere tuinen in de regel Kerstgelden verschuldigd, zoals 'den Rosengaarde' waarvoor de administrateurs van de kerk doorgaans jaarlijks 26 stuivers betalen.
Zo ook uit de tuin van het Kapittel die Nicolaas Linden (Lindanus) tot dusver in gebruik had en waarvoor hij ieder jaar 36 stuivers betaalde.
Verder uit de tuin die deken Virsen in gebruik gehad heeft en die gewoonlijk 24 stuivers heeft opgebracht.
En eveneens uit een tuin die Hildebrand Wijnen in gebruik heeft gehad en waarvoor deze in de regel 14 stuivers betaalde.
Tegenwoordig zijn deze tuinen evenwel met de vaste prebenden verbonden. Dat komt verderop ter sprake.
Tenslotte: Nicolaas Linden heeft van de Kapittelheren een kamp (een afgepaald veld) in gebruik gekregen waarvoor hij jaarlijks - zolang hij en zijn vrouw leven - twee daalders zal betalen. Deze kunnen ook met de 'offergelden' verdeeld worden, als ze tenminste niet aan een van de Kapittelheren als vergoeding voor deze kamp ten deel vallen.

Hoofdstuk 21. Enige andere inkomsten die door de administrateurs moeten worden geïnd.

Op de tweede februari van het jaar 1613 is de weide van Hofstede voor zes jaar aan Lucas Steenbeke verpacht. Tijdens de eerste drie jaren zal hij elk jaar elf daalders betalen, maar gedurende de laatste drie jaar twaalf daalders. De eerste betaling zal in 1613 plaatsvinden op het feest van de heilige Jacobus.
De kamp van Hofstede is aan Steenbeke voor zes daalders jaarlijks verpacht.
Wilbert in Woolde betaalt jaarlijks 6 goudguldens.
De pachters in De Lutte 12 daalders.

Dezelfden vanwege Geert Gronhair 3 goudguldens.
Horstenink is jaarlijks 3 goudguldens en 12 stuivers verschuldigd.
Heuvel in Gammelke 2 daalders.
Werner Busem 4 goudguldens.
Willem Randen 3 daalders.
Kuitenbrouwer vanwege Verheiden 6 goudguldens.
De erven van Herman Helmich 2 1/2 goudguldens.
Borger jacob in Losser 3 daalders.
De provisoren van de Plechelmuskerk 3 daalders.
Albert Helmich 2 1/2 goudguldens.
Ook de kampen die `de Krisers' heten, zijn verpacht. Voor 1612 en de drie volgende jaren worden jaarlijks drie goudguldens betaald door Gisbert Kuitenbrouwer, Geert Helmich en Loevink.
Een aantal weiden `in dieser marcke' bij Zwolle brengen gemiddeld jaarlijks zestien goudguldens op. Nu zijn ze voor driehonderd goudguldens aan Willem Lauwerman verkocht, te betalen in het jaar 1614 op het feest van Sint Maarten. Deze geldsom zal dus vanaf die datum ergens anders belegd moeten worden.
Bunkermaat bij Zwolle betaalt in de regel jaarlijks drie goudguldens. Men zegt dat de kamp nu binnen de verdedigingswerken van de stad is komen te liggen. We moeten erop aandringen dat de stad Zwolle de koopsom teruggeeft, zoals het stadsbestuur, naar men zegt, beloofd heeft.
De vicaris heeft 50 goudguldens ontvangen. De beheerders van de financiën zullen dit in hun verslagen opnemen, te beginnen met de eerste betalingstermijn op het feest van Sint Maarten in het jaar 1619.
Verder krijgt het Kapittel jaarlijks 9 goudguldens ten behoeve van de koorheren uit het huis van Virsen. Datzelfde huis is ieder jaar één goudgulden verschuldigd voor behoeftige studenten.
Uit het huis van A. Wijnen, nu van Melchior Elreborn, ontvangt het Kapittel jaarlijks 64 stuivers, op het feest van de heilige Clemens onder de aanwezigen te verdelen.
Verder geeft de echtgenote van Cornelius Schroer jaarlijks twee daalders, die voor de viering van het feest van Sint Anna gefundeerd zijn.
Duvendal is jaarlijks een vaatje boter van 72 pond verschuldigd, te verdelen op de vooravond van Sint Maarten, en bovendien een vette gans voor de administrateurs.
Verder is de akker van Lint in Losser voor vier jaar aan Bent Luyken verpacht. De eerste twee jaar zal hij 3 daalders verschuldigd zijn, de twee volgende 3 1/2 daalders.
De eerste betaling zal in 1614 op Sint Maarten plaatsvinden.
Een kamp van de hoeve Swerink is voor drie jaar aan Johan Swerink verpacht. Deze betaalt jaarlijks 9 1/2 daalders. Het eerste jaar is in mei 1613 verstreken.
De econoom van het klooster is voorts gehouden op de vier hoogfeesten 36 stuivers te betalen. Daarvan ontvangt de celebrant aan het hoofdaltaar er 8, zo ook de twee medecelebranten. De pastoor krijgt er 4 en dat geldt ook voor de organist, de stadsdienaren en de administrateurs.
Tenslotte wordt uit het huis van Van der Mark, naast het proosdijhuis, 7 schepel rogge betaald.

Hoofdstuk 22. De lasten en schulden van het Kapittel.

De orgeltrapper krijgt jaarlijks 8 Carolijnse guldens van 20 stuivers, de schrijver van het betalingsregister 4 daalders. De twee administrateurs (kameraars) 7 daalders en 6 stuivers. Voor het wassen van de gewijde gewaden ontvangt de koster 2 guldens.

Verder ontvangt de abdis in Vreden van het Kapittel vanwege het erf Henrikink in Lemselo een jaarlijkse afdracht van 8 schillingen. Die zijn ongeveer evenveel waard als de 16 stuivers die de administrateurs uit Geerdink in Dulder op de vigilie van Sint Andreas ontvangen.

Verder krijgt de Drost van Twente van het Kapittel uit het koegeld 8 goudgulden en 14 stuivers. De administrateurs betalen deze uit de afdracht die ze op Pinksteren van de pachters ontvangen.

De vicaris van het Maria-altaar ontvangt van het Kapittel jaarlijks één mud rogge uit het erf Grubbe in Fleringen. De Broederschap van de Heilige Maagd één mud rogge uit het erf Frenwink.

De vicarissen krijgen uit de erven Verlant en Inlach 2 mud rogge, de pastoor voor de gedachtenisdiensten voor Arnold van Bevervorde uit het erf Luttkenhuis één mud rogge. De kapelaans ontvangen één mud rogge uit het erf Gysselink in De Lutte.

Deze krijgen eveneens uit het erf Henrikink bij Ulzen één schepel rogge vanwege het erf Klein-Westerik. Verder geeft het Kapittel ieder jaar 3 schepel rogge uit de presentiegelden of het vruchtgebruik aan de celebranten.

Hoofdstuk 23. De klooster- of kanunnikenhuizen.

Behalve de pastoorswoning bezit het Kapittel aan aantal andere huizen die men gewoonlijk kloosterhuizen noemt.

Het eerste is het huis van wijlen de eerwaarde heer Nikerk. Het ligt naast het kerkhof, vormt nu één geheel met het huis van de deken en is met geld van het dekenaat aangekocht en gerestaureerd. Het Kapittel ontvangt daaruit jaarlijks 4 mud rogge.

Het tweede was van wijlen de eerwaarde heer Hendrik Virsen en is nu van de eerwaarde heer Gerlach van Bever [Vicaris Vorden voegt hieraan toe: Nu van de eerwaarde heer Ludolf Brunsius. De eerwaarde heer Willem Trutius heeft het als woning in gebruik]. Daaruit worden aan het Kapittel jaarlijks 9 goudgulden betaald ten behoeve van de koorheren en één goudgulden voor de behoeftige studenten. Bovendien ontvangt het Kapittel daaruit jaarlijks 2 mud gerst en 7 schepel rogge.

Het derde huis was van wijlen Peter Boimer en is nu door de eerwaarde heer Gerlach van Bever aangekocht voor 190 daalders of daaromtrent [Later door Philippus Rovenius, van welke som de erfgenamen van Gerard Rovenius zaliger gedachtenis voor zich een passende rente opeisen]. Het Kapittel krijgt hieruit jaarlijks 5 mud en één schepel rogge.

Het vierde huis was van wijlen Jacob Buser en is nu van Johan Herink [Later van Adriaan van Overhagen van Twikkel, nu van Johan van Deventer]. Het is vrij van lasten behalve dat het jaarlijks aan het Kapittel 4 mud rogge betaalt voor de presentiegelden.

Het vijfde huis is van de eerwaarde heer Melchior van Elreborn. Het is door hem gekocht voor 300 goudgulden. [Daarna van de eerwaarde heer Hendrik Benoit, vervolgens van de eerwaarde heer Gerlach van Bever en nu van de eerwaarde heer Everard van Mark die voor die 300 goudgulden rente betaalt]. Hij betaalt jaarlijks op het feest van de heilige Clemens aan het Kapittel 6 schepel rogge en 2 daalders en 4 stuivers voor de presentiegelden.

Het zesde huis was van wijlen de eerwaarde heer Hendrik ter Haar. Tegenwoordig wordt het bewoond door Zacharias ter Haar. Het is met 218 goudgulden belast, een hypotheek die de Rechter in Almelo daarop heeft. [Voornoemde Zacharias ter Haar heeft die som afgelost. Later was het van de eerwaarde Wolter Burchard en daarna van de eerwaarde pastoor Theodoor Marquerink. Nu is het van Christoffel Bevervorde die over die geldsom rente betaalt]. Het Kapittel krijgt daaruit jaarlijks 9 schepel rogge en één mud gerst. Hiervoor kan men het protocol van het Kapittel van het jaar 1577 raadplegen. Zacharias wilde dat huis voor zichzelf behouden

en het had heel wat voeten in de aarde voordat het weer aan het Kapittel teruggegeven werd. Daarop heeft O. Bruno het gekocht en die 218 goudguldens aan Zacharias terugbetaald.

Het zevende huis was van Maerten en is nu van de eerwaarde heer Berend Nitert. Het is belast met 120 daalders van 30 stuivers. [Deken Hendrik Vorden heeft 20 daalders van dat schuldbedrag afgelost, zodat de hypotheeksom sedertdien nog 100 daalders bedraagt. Zijn opvolger, de eerwaarde heer Berend Heiden heeft deze som aan het Kapittel nagelaten. De huidige bewoner is de eerwaarde Anton van Bever die de rente daarvan als huur aan het Kapittel betaalt]. Hij levert ook jaarlijks 3 mud rogge aan het Kapittel.

Het achtste huis is van de eerwaarde heer Johan Oelen. [Later van de eerwaarde Wolter en nu van de eerwaarde Theodoor van Haersolte]. Hij betaalt ieder jaar 4 mud en 2 1/2 schepel rogge.

Van het negende huis was wijlen Kerkerink de bewoner, nu is dat Leonard Strudel. Het gebouw zelf is waardeloos maar er ligt een prachtige tuin bij. Jaarlijks betaalt hij aan het Kapittel 2 mud en 2 1/2 schepel rogge. Wenst een van de kapittelheren er aanspraak op maken, dan mag hij dat, op voorwaarde dat Leonard daarvan één jaar te voren verwittigd is. Wordt over de prijs geen overeenstemming bereikt, dan staat het hem vrij de opstal tot de grond toe af te breken en zonder enig bezwaar het terrein onbebouwd achter te laten.

Deze huizen mogen niet aan niet-geestelijken verkocht worden zonder dat het Kapittel hiermee uitdrukkelijk instemt. Evenmin mogen ze zwaarder belast worden. Ze moeten door de bewoners op eigen kosten goed onderhouden worden, zoals men ze overgenomen heeft.

Als er een omvangrijke reparatie aan een woning plaatsvindt of er op het kerkelijk domein een nieuw gebouw wordt opgetrokken, vervalt dat aan het kerkelijk bezit. En het Kapittel is niet gehouden ook maar iets van de kosten terug te betalen, tenzij zulks met instemming van het Kapittel uitdrukkelijk in een speciale regeling is vastgelegd.

AAU 5 (1878), p. 153-165

Hoofdstuk 24. De smalle of bloedtienden van de kapittelheren.

De smalle tienden vallen de kapittelheren toe en worden gelijkelijk onder hen verdeeld, en wel zo dat de senior of de deken de eerste keuze heeft en de junior, als er geen gelijke verdeling kan plaatsvinden, twee of drie tienden meer of minder krijgt. De junior is degene die bij de verkiezing het laatst kapittelheer geworden is.

In De Lutte

Onland bij Oldenzaal betaalt 3 1/2 stuivers. - Binkhorst in De Lutte. - Wergerink in De Lutte met kotte (*casa*), als die er nog is. - Herbertink in De Lutte. - Sanderink in De Lutte. -

Schroer in De Lutte is tot alles gehouden behalve vlas. - Molthof,- Duvelshof en Luttikhuis. - Monnikhof. - Wergerink. - Kaverik - Herbertink. - Schopper.- Lambertink. - Kemperink. - Daalkotte. - Schaffort. - Kaverik. - Duvendal geeft een gans voor de administrateurs. - Monnikenhof met kotte, genaamd Swartskatte.

In Volthe

Leschink in Volthe is gehouden vlas te leveren en drie varkens. - Griepink in Volthe. - Hampsink in Volthe. Deze heeft sedert lang geweigerd. - Adelink. - Ensink (Ansemanninck).

In Rossum

Lowik. - Ten Thije. - Hessemolle. - Hisselink. - Herink, met kotte. - Velts. - Strijne. - Vrielink is verplicht maar draagt niet bij. - Busch. - Gersemolle.

In Lemselo

Odink met kotte. - Lansink. - Wolbertink. - Lansbertink. - Hampsink. - Berg. - Derikink. - Brunink. - Kaksar met kotte. - Hindrikink. - Deterdink. - Vrielink in Gammelke.

In Dulder

Hoirkinkhof met kottes, als er zijn, die pro lossa gewoonlijk twaalf goede penningen (denariën) geven. - Ootbertink met kotte. - Willighuis. - Wege. - Morsch. - Deterdink met de kotte Tymiclo. - Oosterwijk met kotte.

In Driene

Nijhuis. - Selferdink. - Smedink. - Leusink. - Asseldink.

In Hasselo

Girlink. - Sieverdink. - Brunink. - Wedegink met kotte, als die er is. - Rouwhof. - Verder de kotte vlakbij Kamphuis.

In Deurningen

Jungink met kotte. - Wesselink. - Reinink die verplicht is in de tijd dat de eikels rijp zijn een varken te geven of 12 penningen. - Luttkhuis. - Wesselink. - Rovink.

Losser

Ellerink. - Vlaksbekke. - Wensink. - Swerink. - Leurink (Luderinck).

Bij Enschede

Evekink bij Enschede. - Elverkink in Usselo. - Wrudeshaus met kotte, geeft een lossa maar is verplicht een tiende te geven. - Klein-Hulswijk. - Klein-Spelborg met kotte, verblijft in de stad, geeft een lossa maar is misschien tot een tiende verplicht. - Groot-Spelborg bij Enschede geeft een lossa, ik weet niet of hij die nu ook gegeven heeft. - Kromhof geeft een lossa. - Pijlshuis geeft een lossa. - Onland geeft een lossa. - Volkerink in Lonneker. - De hof van Hengelo met kotte bij deze plaats.

Delden en Zenderen

Siepenwolde bij Delden. - Randink bij dezelfde plaats. - Hillebrandink in Zenderen. - Hesselink in dezelfde plaats. - Wensink in dezelfde plaats.

Ootmarsum, Mander, Reutum, Haarle, Agelo

Hesselink in Mander. - Veldink in Reutum. - Poppink in Reutum. - Ellerink in Mander. - Clarink in Mander. - Strye in Agelo. - Holtwijk in Agelo. - Hollink in Halle. - Geersink in Vasse. - Dirtmarink in Reutum. - Repink geeft een lossa. - Kemperink in Reutum geeft een lossa. - De kotte Wilmink geeft een lossa, is niet in gebruik.

Denekamp - Beuningen

Eket met kotte in Denekamp. - Oolbink in Beuningen. - Tijkatte of Schalle, in Beuningen. Haskink in Beuningen. - Hunderman, in Beuningen. - Klein-Hulset, Beuningen. Weigert maar is wel tot betaling verplicht.

Ulzen, Veldhuizen, Graystorp, Getelo, Wilsum
Hezekink in Graystorp. - Assink in Getelo. - Vrieling in Veldhuizen. - Lieftrink in Wilsem. -
Spelde bij Ulzen. - Everman bij Ulzen. - Stuterlink geeft een lossa.

Tubbergen, Albergen, Fleringen, Geesteren
Egbertink in Albergen. - Wigbold in Fleringen. - Herbertink in Fleringen. - Lenferink
(Lentfordinck) in Fleringen. - Westendorp in Fleringen. - Wissink in Tubbergen met kotte.
Vrieling in Geesteren. - Brarch in Geesteren met Silhink. - De kotte Masthuis in Fleringen is niet
in gebruik. Hetzelfde geldt voor Beernink in Fleringen.

Hoofdstuk 25. De kampen van het Kapittel en de kleine prebendenakkers of tuinen.

Behalve de smalle tienden zijn er elf kampen van het Kapittel, die buiten de Steenpoort liggen. Iedere kanunnik heeft er één van. Het is gebruikelijk dat de deken of senior één daarvan voor zichzelf uitkiest en vervolgens de overigen overeenkomstig hun rangorde.

De eerste is de kamp die de eerwaarde heer Nikerk vroeger had maar die nu van de eerwaarde deken Philippus Rovenius is.

De senior, de eerwaarde Johan van Mark, is nu in het genot van de tweede.

De eerwaarde heer Johan Oelen heeft de derde in bezit, die naast de kamp van de deken gelegen is.

De vierde was in gebruik bij de eerwaarde Zweder (Assuerus) van Twikkel zaliger gedachtenis.

De eerwaarde Gerlach van Bever heeft de vijfde.

De eerwaarde Johan Herink gebruikt de zesde.

De eerwaarde Melchior van Elreborn is in het genot van de zevende.

De eerwaarde Berend Heiden heeft de achtste in bezit.

De eerwaarde Berend Nitert beschikt over de negende.

De eerwaarde heer pastoor Menso ten Kampe heeft de tiende in beheer.

De elfde is in handen van Nicolaas ter Linden, de secretaris van Oldenzaal. Deze is hem door het Kapittel toegewezen voor zolang hij en zijn vrouw in leven zijn met de bepaling dat hij daaruit jaarlijks slechts twee daalders hoeft te betalen. Deze vallen in plaats van een kamp toe aan de junior in de rangorde van de kanunniken, als er meer dan tien kapittelheren zijn, anders worden ze bij het kerstgeld gevoegd.

Bij de afzonderlijke prebenden hoort een daaraan toegewezen kleine akker of tuin die men een 'proevenacker' noemt, of iets anders daarvoor in de plaats.

Hoofdstuk 26. Register van de goederen van het Oldenzaals Kapittel. Allereerst de goederen die betrekking hebben op de verdeling van de gesloten groepen (corpora) van de prebenden.

In rogge uit de eigen goederen.

Westerik in Berghuizen geeft 11 mud, 3, schepel, 3 spint.

We dienen er nota van te nemen dat in een zeer oud memorieboek van onze kerk geschreven staat dat Westerik in Berghuizen of Tankink, en al zijn erfgenamen van horigheid vrij zijn, bezittingen kunnen vererven en geen verplichte wagensdiensten voor het Kapittel hoeven te verrichten volgens officiële stukken in het bezit van de bewoners Ludolf en Willem, zoons van twee broers, namelijk Lambert, de vader van Ludolf, en Herman, de vader van Willem. Maar ze mogen geen bomen kappen en geen akkerland of weiden verpachten of verhuren aan iemand anders tenzij met verlov van het Kapittel.

Telkens als een van hen zich daar niet aan houdt, moet hij vijf goudguldens aan het Kapittel betalen. Dat geldt zowel voor de erfgenamen van vaders- als die van moederskant, ook wanneer het erf braak ligt. Aldus het memorieboek.

Hampsink in Lemselo 8 mud en 1 spint.

Henrikink in Lemselo 9 mud en 2 schepel.

Berg in Lemselo 3 mud en 3 schepel.

Kalter (Calthar) in Lemselo 3 mud en 3 schepel.

Wesselink in Deurningen 3 mud en 3 schepel.

Reinink in Deurningen 3 mud, 3 schepel en 3 spint.

Rovink in Deurningen 2 mud en 4 schepel.

Vrielink in Gammelke 8 mud en 3 spint.

Rouwhof in Hsselo 5 mud en 3 spint.

Luveldink in Hasselo 4 mud.

Berg in Woolde 3 mud en 3 spint.

Rirink (Riderinck) in Driene 3 mud.

Egbertink in Albergen 7 mud.

Engelbertink in Tubbergen 8 mud.

Mardink in Wilsum 6 mud; levert gewoonlijk de garve (solet garbam dare).

Meijerink in De Lutte geeft nu 12 mud rogge, ofwel de derde garve (de derde of lichte garf: pacht die bestaat in een derde van de geogste garven).

Esscherink in Losser 4 mud.

Leschink in Volthe 2 mud.

Leerkotte (Lederkotte) in Deurningen 2 mud.

Wendelgarink in Ulzen 5 mud, nu 3 mud over een reeks van vastgestelde jaren.

Vrielink in Rossum 2 mud.

Nu volgt de rogge van de kapittelheren uit de goederen van anderen. Maar dat geldt niet voor de eerste drie onmiddellijk hierna genoemde huizen die van het Kapittel zijn.

Het huis dat vroeger door Zweder van Twikkel bewoond werd. Nu 4 mud.

Het huis van de eerwaarde Hendrik ten Have 7 schepel.

Het huis van de eerwaarde Johan Oelen 7 schepel.

Het huis van de proosdij. Nu uit de Bisschopsmolen 4 schepel.

De vaste tiende van De Haar bij Oldenzaal 2 schepel.

De vaste tiende van Evekink bij Enschede 8 schepel.

De vaste tiende van Groot-Spelborg bij Enschede 3 mud.

De vaste tiende van Pijlshuis bij Enschede 8 schepel.

Een vaste afdracht van tienden in Haaksbergen door de proost.

De halve tiende van Geerdink in Twikkel. Dit erf ligt braak. Het boek van De Hont heeft: de vaste tiende.

De vaste tiende uit de Hof te Hengelo 7 mud en 1 spint. Zie het Register van De Hont.

Monkink in Deurningen 8 schepel.

Wedegink in Hasselo 3 mud en 3 schepel.

Roverink in De Lutte 7 schepel.
Olthuis in De Lutte 7 schepel.
Hampsink in Mander 2 mud, sloptiende (sub trabe, onder de balken afgeleverd).
Nijhuis (Nova domus) in Tubbergen 7 spint.

Wigboldink in Fleringen 5 mud en 1 schepel.
Herink in Mekelhorst 3 mud, sloptiende.
Wolbertink in Hilten 6 schepel, sloptiende.
Hezekink in Graistorp 6 schepel, sloptiende.
Riekerink (Rikerdinck) in Hederken 5 mud.
Het huis van Berend Stuithof aan de Bisschopsstraat. Wie door de poort de stad uitgaat ziet het links liggen 1 schepel.
De erfgenamen van Fenne ten Dalkate uit twee kampen in Mastebroek 7 schepel.
Uit de kamp van Hendrik Herink achter De Woordt 1 mud.
De kerkmeesters (provisoren) van de Plechelmuskerk 2 mud.
De volgende cijnsen kunnen in geld betaald worden. Daarbij wordt de prijs van een mud gesteld op een daalder oftewel 28 stuivers.
Nieuw geploegd land in Hengevelde 1 mud.
De pachters van de kerk in De Lutte 1 mud.
Het huis van Hendrik ten Have 1 mud.
Reinink 2 mud. Deze kunnen voor 2 daalders afgekocht worden.
De eerwaarde heer Johan Nieker 2 mud.
Egbertink in Albergen 1 mud.
Ensink in Volthe 5 schepel.
Leferink (Lefordinck) eveneens in Volthe; nu voor het Kapittel, sedert de pachter het voor 24 daalders op de eerste maart 1614 heeft afgekocht 2 mud.
Swerink in Losser 2 mud 18 gast rogge (gast: vier- of zestal garven gemaaid graan, tegen elkaar aan gezet om te drogen).
Lutke-Bavel 5 schepel.
Weernink in Gammelke 2 mud. Hij kocht deze in het jaar 1619 af en overhandigde bovendien het Kapittel 8 daalders, zodat er nog maar over twee jaar tienden betaald hoeven te worden. De eerwaarde heer Bever ontving deze som als rentebetaling.
Ensink 1 mud.
Arnold Louwezen 1 mud.

Nu volgen hier de tienden die op de verdeling betrekking hebben. Bij voorkeur wordt hiervoor rogge ingezameld, maar ook valt hieronder een weinig gerst, haver en gierst.

Het schoolhuis. Deze tiende is door twee kapittelheren ten behoeve van de school geschonken.
Hegershof bij Oldenzaal.
Nieuw geploegde gronden bij Oldenzaal (novalia). Daartoe behoren volgende kampen: de kampen 'de Nye Werwerlt' die Albert Helmich in bezit heeft. Tot dusver betaalt hij geen tienden maar hij vraagt om nadere informatie.
De kamp van de Sint-Lambertusvicarie, Bijvank genaamd.
De kamp van Maarten van Delden, nu van Geert Helmich.
De braak liggende kamp van Van Bever.

De kampen van Struthof die beide braak liggen.
 De kamp van Willem Randen in de Leemsteeg, tegenwoordig van Lambert Gronhair.
 De kamp van Geert Helmich in de Leemsteeg.
 De kamp van Kappelman, nu van Hendrik Nicolaus.
 De Heilige-Geestkamp die aan voornoemde kamp grenst.
 Noirbrech. De burgemeesters hebben in het jaar 1612 verklaard dat hieruit tienden te vorderen zijn.
 Verder drie aan elkaar grenzende Heilige-Geestkampen. Nu heet dat terrein, pal tegenover de Penningskamp, de Strye. De burgemeesters blijven volhouden dat daaruit al een eeuw lang geen tienden geïnd zijn. Ze vragen evenwel om nadere inlichtingen.
 De kamp van Welle, nu van Moerbeke.
 De kamp die vroeger van Nicolaas Helmich was en tegenwoordig van Arnold Hemert.
 De kamp van Willem Randen waarin de vijver oftewel Schapenbroek gelegen is.
 De kamp van Kerkerink waarin de kotte de Mast met bijbehoren ligt. Tegenwoordig is deze van Willem Randen die zegt dat hij daaruit geen tiende verschuldigd is.
 De beide kampen van Berend ten Dam.
 De kamp die vroeger aan het Kapittel behoorde, maar tegenwoordig aan Geert Steendijk.
 De kamp van Lambert Brouwer - De kamp van Maarten Koster - De kamp van de weduwe van Johan Brouwer; voor de cijnzen worden deze drie kampen geregistreerd als één kamp die in drieën verdeeld is.
 De kamp die vroeger van het klooster was maar nu van Engelbert Pennink.
 De kamp van Anna en Maria Meiners, bij de vijver van het dekenaat.
 De leprozenkamp, genoemd 'het Woordtkampken'. Tegenwoordig wordt de tiende door Hendrik Hagedorn betaald die lange tijd weigerde de tiende te betalen. Maar de burgemeesters die nu over nadere gegevens aangaande deze kwestie beschikken, hebben verklaard dat de tiende vanaf 1612 verschuldigd is.
 De kamp van Herman en Nicolaas Helmich bij De Woordt.
 De kamp van Hessel bij de Adamskamp achter De Woordt.
 De kamp die lang geleden van Hendrik Wierden was maar nu Hollink toebehoort.
 Een andere kamp van Hollink, vroeger van Zwenne Klumper.
 De helft van de kamp van de kloosterzusters die uitziet op het stenen kruis achter De Woordt.
 De kamp van Siebert Reiger, nu van Caecile Kuitenbrouwer.
 Mastebroek. Gerrit Helmich weigert de tiende hiervan te betalen. Hij zegt dat deze kamp dezelfde is als de bovenvermelde kamp van Siebert Reiger.
 De kamp met de naam Hondenberg, te voldoen door Johan ten Ulenkate.
 Het is mogelijk dat er nog meer kampen zijn die als nieuw geploegde gronden tiendplichtig zijn maar waarvan de betaling door de burgers in onbruik geraakt is, omdat er dikwijls al jarenlang niet betaald wordt.

Er volgen nog andere tienden.

Avest in De Lutte. - Klein-Kaverik (Kavik) in De Lutte. - Schaffort in De Lutte. - Dalkatte eveneens in De Lutte. Nieuw ontgonnen land van Volkerink. Groothuis in Deurningen. - Jongink eveneens in Deurningen. - Brunink in Hasselo. - Onland bij Enschede. - Wendeshuis bij Enschede. - Nijhuis (Nova domus) in Driene. - Elverkink in Usselo. -

De halve tiende van Geerdink in Twikkel. - Van Vlakesbeek in Losser de tiende, de garve is bestemd voor de verdelingen. - Oolbertink in Dulder. - Willikhuis eveneens in Dulder. - Vorschepoel aldaar. - Thijs in Rossum. - Luvelt aldaar. - Hesmölle (Hessemol) aldaar. - Groot-Busch aldaar. - Vrielink aldaar. - Hampsink in Volthe ten dele. - Everlo eveneens aldaar. - Spoolde in Ulzen. - Gersink in Vasse. - Haskink in Beuningen. - Hunderen eveneens aldaar. - Oolbink aldaar. Scalle aldaar. - Haskink in Mekkelhorst. - Nieuw ontgonnen gronden van Ter Steghe uit een kamp in Lemslo, nu door Hofstede in de Westerik. - Nieuw ontgonnen gronden van Hilbink in Lemselo, in de volksmond Markekamp genoemd, tegenwoordig door Hegeman in Rossum. - Voschaar door het klooster in Albergen.- De kamp van Lambert ten Reest in Weerselo, misschien nu van Herman Beer. - Boerkamp aldaar. - Frontenrot aldaar.

Nieuw ontgonnen gronden bij Ootmarsum.

Nieuw geploegd land van Masselink. - Nieuw geploegd land van Haverkamp.- Weernink in Nutter. - Robertink in Geesteren. - Berg in Tubbergen. - Bodeker. - De schout in Mander, waarschijnlijk nieuw ontgonnen gronden in Mander, te betalen door Esken ten Vlierkatte. - Rykerdink in Noord-Deurningen. - De vicaris in Ulzen 1 mud rogge. - De provisorsen in Wierden 1 mud. - De provisorsen in Haaksbergen 1 mud. - Rangaar in Driene. - Vunderkate. - Johan ten Galkate uit Galkatten Kamp. - Nieuw ontgonnen gronden in Borne, ongeveer 6 mud rogge, te betalen door de praetor (?). - Door de vicaris in diezelfde plaats 1 mud. - Evert ten Wolthuis 3 schepel. - Zweder ten Koekenberge 1 mud. - Hunsert in Geesteren geeft gewoonlijk 1 mud gerst. - Hagen bij Delden 1 mud gerst. - Gettekatte bij Ootmarsum. - Geert Wynkens bij Goor 1 mud. - Johan Dop door de pachter van Bodewinkel 1 schepel. - Geert ter Olthorst 1 schepel. - Evert Vergert 2 schepel. - Arent ter Horst 1 mud. - Bonen Geert, vroeger Hedden bij Goor 1 mud. - Nieuw geploegd land in Holten door Geert Dekker. - Wolter Vrielink in Markelo 1 mud. - De pachters van de Hof in Stockum 1 schepel. - Lubbert Kloos 1 schepel. - De provisorsen in Markelo 1 schepel. - Krijger in Espelo 1 mud. - Nieuw geploegd land van Ubbenkate. - Hunbroek. - Robertink in Geesteren. - Pas ontgonnen land ter Waarbeke in Driene. - Nieuw ontgonnen gronden in Losser. - Nieuw omgeploegd land van Brestler in Lonneker. - Pas geploegd land van Volkerink in De Lutte. - Nieuw geploegd land van Lambertink.

Nu volgt de gerst van de kapittelheren uit eigen goederen die van oudsher betrekking hebben op de verdeling.

Westerik 9 mud en 3 spint.
Berg in Lemselo 4 mud en 5 spint.
Reurink (Roderinck) in Deurningen 2 mud en 3 spint.
Wesselink in Deurningen 2 mud en 3 spint.
Reimink in Deurningen 5 schepel.
Vrielink in Gammelke 2 mud en 5 spint.
Rouwhof in Hasselo 7 mud.
Luvelde in Hasselo 4 mud.
Engelbertink in Tubbergen 4 mud.
Egbertink in Albergen 8 mud.
Leschink in Volthe 3 mud en 3 spint.
Escherink in Losser 3 mud.
Rirink (Riderinck) in Driene 4 mud.
Berghuis in Woolde 4 mud en 5 spint.
Het huis van Hendrik Virsen 2 mud.

Het huis van Hendrik ten Have 1 mud.
Leerkotte (Lederkotte) in Deurningen 2 mud.

Nu volgt de gerst van de kapittelheren uit de goederen van anderen.

De vaste tiende van Haar bij Oldenzaal 2 mud.
De vaste tiende van Wegink (Wedeginck) in Hasselo 4 mud en 5 spint, sloptiende.
Uit de vaste tiende van Evekink bij Enschede 2 mud en 3 spint, sloptiende.
Uit de vaste tiende van Wolbertink in Holten 7 schepel, sloptiende.
Uit de vaste tiende van Herink in Mekelhorst, 7 schepel, sloptiende.
Uit de vaste tiende van Groot-Spelborg 3 mud en 2 spint, sloptiende.
Uit de vaste tiende van de Hof in Hengelo 2 mud, sloptiende.
Segevording in Gammelke 1 mud, sloptiende.
De vaste tiende van het Schoolhuis 2 mud. Is bestemd voor de school.
Hegersehof.
Nieuw ontgonnen gronden bij Oldenzaal.
Sanderink in De Lutte 5 spint.
Klein-Jordink eveneens in De Lutte 5 spint.
Hagen bij Delden 1 mud.
Frontenrot in Fleringen bij Weerselo 1 schepel en naderhand enige gerst uit de kampen en nieuwe ontginningen waarover boven bij de rogge in verband met de inzamelingen gesproken is.

Haver bij de vaste tienden.

Enscherink in Losser 5 mud.
Wesselink in Losser 3 schepel.
Ook wordt er haver ingezameld uit de bovenbeschreven vaste tienden en enige gierst, afhankelijk van inzaai en opbrengst. De registers voor de afzonderlijke jaren geven daarover uitsluitel.

Opmerking:

Na de laatste zin op deze pagina (164) van *AAU* 5 (1878) staat: “*Wordt vervolgd*” alsmede de naam van de bewerker: “*G. Hilhorst*”. Een vervolg in *AAU* of elders is er om onbekende reden echter niet meer gekomen.

Laatste wijziging: 22 dec. 2009; GG